

Genootschap

Amstelodamum

Vereniging tot bevordering der kennis van het verleden en heden van Amsterdam, opgericht in 1900 te Amsterdam

Bestuursverslag 2015

Vereniging 'Het Genootschap Amstelodamum'

Het Genootschap:

De vereniging, die is opgericht in 1900, stelt zich ten doel de kennis en de belangstelling van het verleden en het heden van Amsterdam te bevorderen. Tot de doelstelling wordt uitdrukkelijk ook gerekend de bescherming van het gebouwde erfgoed van de stad. Het Genootschap streeft niet na winst te maken. De vereniging geeft in de regel vier maal per jaar het Maandblad uit en één maal per jaar het Jaarboek, met studies over de stad en haar bewoners. Voorzitter van de redactie is Wouter Kloek. De eindredactie is in handen van Marjan Vrolijk. David Mulder verzorgt de beeldredactie.

Verder organiseert het Genootschap excursies, cursussen en worden op elke donderdag in de maand november lunchlezingen gehouden over Amsterdamse wetenswaardigheden.

Bestuur:

Drs. J.C.E. Belinfante (voorzitter tot 18 april 2015)

Dr. J.E.A. Boomgaard (vice-voorzitter tot 18 april 2015; voorzitter vanaf 18 april 2015)

Drs. E.C.P. Lyre (vice-voorzitter vanaf 18 april 2015)

Th. de Groot (penningmeester)

Mr. drs. J.H. van Woudenberg (eerste secretaris)

Drs. R.M. Jayasena (tweede secretaris)

Dr. P.A. Brouwer (bestuurslid vanaf 18 april 2015)

Drs. M.A. Holtrop (bestuurslid vanaf 18 april 2015)

Drs. W.Th. Kloek (bestuurslid) Dr. C.M. Lesger (bestuurslid)

Drs. P.C.M. Lucker (bestuurslid)

De bestuursleden hebben verschillende achtergronden.

De interesse voor (de geschiedenis van) Amsterdam is de gemene deler.

Algemeen

Het bestuur vergadert gemiddeld zes keer per jaar.

Afgezien van de publicaties van de vereniging – het Maandblad en het Jaarboek - waarvoor de redactie inhoudelijk verantwoordelijk is, waren in 2015 regelmatig terugkerende onderwerpen tijdens de vergaderingen: digitalisering en website, het project Metamorfoze, fondsenwerving en financiën, activiteiten, excursies en werving van nieuwe leden en de overstap naar een nieuwe abonnementenadministratie.

Digitalisering en website

In het kader van verbetering van de communicatie met de leden probeert het bestuur over zoveel mogelijk e-mailadressen van de leden van het Genootschap te beschikken. Inmiddels zijn bijna 500 mailadressen verzameld. Het ledenbestand is in 2015 licht gedaald (van 800 naar 786). Een deel van de daling komt voort uit de opschoning van het ledenbestand in het kader van de overgang naar de nieuwe abonnementenadministratie per 1 januari 2016.

Om de dalende trend tegen te gaan, is een aantal acties in gang gezet om nieuwe leden te werven. Zo zijn nieuwe folders gedrukt die op grote schaal zullen worden verspreid en zijn aparte folders gemaakt waarmee een lidmaatschap cadeau kan worden gegeven. De werkgroep '*modernisering van de website*' is bijgestaan door Jeroen Vernooij, die belangeloos zijn diensten heeft aangeboden. Het is uiteindelijk gelukt om de content van de oude website (oude maandbladen en jaarboeken) over te hevelen naar de nieuwe website. Die zijn dus nu weer goed te raadplegen.

In de toekomst zullen deze oude uitgaven ook beter doorzoekbaar worden gemaakt. Om alle uitgaven van de vereniging digitaal beter toegankelijk te maken, werkt de vereniging samen met de Koninklijke Bibliotheek in het tijdschriftenproject *Metamorfoze*. Alle maandbladen en jaarboeken tot en met het jaar 1960 zullen opnieuw worden ingescand en zullen op die manier digitaal nog beter toegankelijk zijn. Dat betekent dat in de komende twee jaar deze uitgaven zowel via de website van de Koninklijke Bibliotheek als via onze eigen website digitaal raadpleegbaar zullen worden. De vereniging hoeft zelf slechts een bescheiden financiële bijdrage te leveren.

Financiën en fondsenwerving

De exploitatie van Amstelodamum is in 2015 met een verlies afgesloten, zij het dat het verlies van €1.825,- kleiner was dan begroot (begroot tekort €2.500). Aan de inkomstenkant bleken de contributies te hoog te zijn geschat mede door een vervuild leden-bestand.

De donaties en giften zijn op een bedrag van €75,- na niet gerealiseerd, waardoor op deze post een tekort van €3.575,- optrad.

Een tegenvaller was een tweetal facturen met betrekking tot geleverde diensten in voorgaande jaren (€2.650,-). Door stringente kostenbeheersing is op de maandbladen en het jaarboek 2014 een besparing mogelijk geworden van ruim € 6.000,- .

Op de begrote kosten voor de vernieuwing van de website was door inzet van vrijwilligers een besparing van bijna €3.400,- mogelijk.

De overgang naar een nieuwe abonnementenbeheerder heeft in het verslagjaar veel bestuurlijke aandacht gevraagd. Vanaf 2016 wordt het beheer verzorgd door SP abonneeservice.

Het bestuur verwacht dat de samenwerking met de nieuwe beheerder financieel voordelig uitwerkt, maar ook dat het abonnementenbeheer inzichtelijker wordt.

Amsterdam Erfgoed Overleg

De voorzitter van Amstelodamum is tevens voorzitter van het Amsterdam Erfgoed Overleg. Dit overleg bestaat uit vertegenwoordigers van alle erfgoed organisaties in Amsterdam en vergadert 10 maal per jaar.

Tijdens de vergaderingen van het afgelopen jaar zijn onder andere de volgende onderwerpen besproken:

- de toekomst van de Oude Kerk
- de 'kroonjuwelen' in het vastgoedbezit van de gemeente
- de plannen van de UvA op het BG-terrein
- de ontwikkelingen rond de nieuwe Amsterdamse monumentenverordening
- de herontwikkeling van het Prinsengrachtziekenhuis en de Citroëngarage
- de mogelijk verhuizing van het Amsterdam Museum

- het behoud van de trap van het Koninklijk Paviljoen op het CS
- de situatie rond leegstaande kerkgebouwen in de stad.

Activiteiten

Excursie Breitner in Amsterdam

In deze tentoonstelling over Breitner stonden zijn tekeningen en schilderijen centraal. In samenwerking met het Rijksmuseum heeft het Stadsarchief een tentoonstelling samengesteld die de vele veranderingen in de stad aan het einde van de negentiende en het begin van de twintigste eeuw documenteert. De werken op deze tentoonstelling gaven een fascinerend beeld van het Amsterdam rond 1900: de trampaarden op de Dam, dienstbodes op de grachten, stadsvernieuwing in het oude centrum en de bouwputten van de nieuwe wijken aan de rand van de stad. We keken over Breitners schouder mee waar hij op straat zijn eerste indrukken vastlegde en volgden het ontstaan van de monumentale schilderijen en aquarellen in het atelier.

Het Stadsarchief had voor de leden van Amstelodamum op 17 januari 2015 een speciaal programma samengesteld.

Introductie op de Amsterdamse archeologie

De afgelopen jaren is in Amsterdam op tientallen locaties archeologisch onderzoek verricht. De stadsarcheologen zijn buitengewoon actief! Dankzij de bouwprojecten in de stad (waaronder de Noord-Zuidlijn) kon op vele plaatsen het 'bodemarchief' van onze stad worden onderzocht. Dit leidde tot tal van verrassende vondsten. Op 7 februari 2015 zijn de leden van Amstelodamum in de gelegenheid gesteld om een inleiding op de Amsterdamse archeologie te volgen en daarbij archeologische vondsten te bekijken. Tijdens een tweede bijeenkomst, op 7 maart 2015 volgde een workshop in het werkgebouw van de stadsarcheologen op het terrein van het voormalige Marine Etablissement. De leden konden zelf met de scherven aan de slag. Vanwege groot succes is deze activiteit herhaald op 9 mei en 13 juni 2015.

Jaarvergadering en voorjaarsexcursie op 18 april 2015

De jaarvergadering vond dit jaar plaats op de Moutzolder van de Heineken Experience, een van de meest bezochte locaties in Amsterdam (in 2014 telde de Experience meer dan 800.000 bezoekers). Tijdens de vergadering sprak oud voorzitter Willem van Bennekom een In Memoriam uit voor ons oud bestuurslid Piet Hein Gerver. Ook is de nieuw vormgegeven site van Amstelodamum gepresenteerd. Judith Belinfante heeft afscheid genomen als voorzitter en haar taken onder luid applaus aan Jan Boomgaard overgedragen.

Heineken, een internationaal concern met meer dan 86.000 medewerkers, heeft zijn wortels in het Amsterdam van de Tweede Gouden Eeuw, zoals de periode rond de eeuwwisseling wordt aangeduid. Gerard Adriaan Heineken begreep dat met de productie van bier een wereld was te winnen. Als geen ander vertegenwoordigt hij de geest van die tijd: ondernemer met een scherp oog voor vernieuwing, en investeerder in moderne cafés om het uitgaansleven in de stad te stimuleren en zijn afzet te vergroten. Voor leden van Amstelodamum was een boeiend programma samengesteld waar nader is ingegaan op de betekenis van dit bedrijf voor Amsterdam, door prof. Keetie Sluyterman, hoogleraar bedrijfsgeschiedenis aan de Universiteit Utrecht. Zij schreef met een team aan een nieuwe bedrijfsgeschiedenis. Dit heeft geresulteerd in een standaardwerk over de onderneming: *HEINEKEN 150 jaar brouwerij, merk en familie* (Uitgeverij Boom, 2014). Onderdeel van het programma was ook een rondleiding in de Heineken Experience, voorafgegaan door een introductie door Justus van Kessel. Ook

zijn een aantal filmpjes vertoond die studenten van de UvA in het kader van een studieopdracht voor het vak Publieksgeschiedenis hebben gemaakt en waaraan zowel Amstelodamum als de stichting Heineken een financiële bijdrage hebben geleverd.

Open Monumentendag op zaterdag 12 september 2015 Ook dit jaar heeft Amstelodamum weer een speciale activiteit tijdens de Open Monumentendagen georganiseerd. In 2015 was het thema *'Kunst en ambacht'*. Amstelodamum heeft op 12 september 2015 in de Oude Kerk een lezing over de scheepsbouw in Amsterdam verzorgd. Spreker was Ranjith Jayasena.

Verjaardag Amsterdam, 24 oktober 2015, gebouw de Bazel, Stadsarchief

De echte geschiedvorsers zal onmiddellijk zeggen: dit klopt niet. De officiële verjaardag van Amsterdam is op 27 oktober! Dat klopt. Maar omdat onze excursies altijd op zaterdag worden gehouden, veroorloofden we ons opnieuw deze afwijking. Dit jaar is het tolprivilege uit 1275 door Oscar Hammerstein onthuld. Aansluitend vond een door de vereniging georganiseerde lezing over de topstukken uit het Amsterdamse Stadsarchief die betrekking hebben op de stadsrechten plaats, waarbij Erik Schmitz een inleiding gaf.

November-lezingen Het onderwerp van de novemberlezingen was: *'Mode'*. Het programma was als volgt: - 5 november: Marieke de Winkel, *Het modebeeld in Amsterdam in de 17e eeuw* - 12 november: Leonie Sterenborg, *Mode in tijden van verlichting* - 19 november: Clé Lesger, *Modemagazijnen en de modernisering van het Amsterdamse winkellandschap* - 26 november: Annemarie den Dekker, *Mannen, mode en identiteit* De lezingencyclus was opnieuw heel succesvol; de meeste aanmeldingen kwamen via de website van Spui25. De organisatie was prima, de opkomst was zeer goed. Er was voldoende gelegenheid tot het stellen van vragen, waardoor geregeld leuke discussies ontstonden. Het is de bedoeling de lezingen de komende jaren bij Spui25 te blijven organiseren.

Programma 2016:

Excursie naar de tentoonstelling 'Vincent van Gogh in Amsterdam' op 16 januari 2016

Op 16 januari 2016 heeft een bezoek aan de tentoonstelling over Vincent van Gogh in Amsterdam in het Stadsarchief plaatsgevonden, met een lezing van Bert Gerlagh.

Stadswandeling middeleeuws Amsterdam onder leiding van Jan Boomgaard op 13 februari en 21 mei 2016

Presentatie Jaarboek Rumoer aan de Amstel op 8 april 2016

Het nieuwe Jaarboek heeft als titel *'Rumoer aan de Amstel. Het Amsterdamse stadhuis en het muziektheater 1808-1988'*. De auteur is Herman de Liagre Böhl die bij het schrijven van zijn tekst uit is gegaan van een door burgemeester Wim Polak opgezette studie over de geschiedenis van wat in de volksmond de *'Stopera'* heet. Deze publicatie is het resultaat van een samenwerking van het Genootschap Amstelodamum en de Wim Polak Stichting. Tijdens een symposium over de bouw van het stadhuis en het muziektheater – dat in 1986 in gebruik werd genomen – is het eerste exemplaar aangeboden aan burgemeester Van der Laan.

Introductie cursus Amsterdamse Archeologie op 16 april en 7 mei 2016 (herhaling wegens groot succes)

In de introductie cursus krijgt u in het gebouw De Bazel van Ranjith Jayasena, bestuurslid van onze vereniging, een inleiding op de Amsterdamse archeologie. Tijdens de tweede bijeenkomst in het werkgebouw van de stadsarcheologen op het terrein van het voormalig Marine Etablissement worden archeologische vondsten bekeken en gaat u zelf met de scherven aan de slag.

Jaarvergadering op 23 april 2016 De jaarvergadering zal opnieuw worden opnieuw gecombineerd met de voorjaarsexcursie. Op 23 april 2016 wordt eerst vergaderd op in het Museum Het Schip aan het Spaarndammerplantsoen. Daarna volgt een rondleiding door in en om het museum, speciaal samengesteld voor de leden van onze vereniging.

Overige activiteiten

In **september 2016** zal Amstelodamum zoals te doen gebruikelijk deelnemen aan de open- monumentendagen.

In **oktober 2016** staat de verjaardag van Amsterdam weer op het programma. De novemberlezingen vinden in 2016 plaats op **3, 10, 17 en 24 november** in Spui 25.

Het bestuur hoopt op grote belangstelling voor alle activiteiten en op een mooi verenigingsjaar in 2016.

Namens het bestuur, Jolien van Woudenberg, secretaris